

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

 А.А. Мазаракі

"17" січня 2019 р.

ПРОГРАМА

**вступного випробування з історії держави і права
для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі освітнього ступеня бакалавра, магістра та освітньо-
кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою
спеціальністю**

галузі знань   **08 «Право»**
                                 29 «Міжнародне право».

Київ 2019

Дана програма включає основний зміст навчальної дисципліни «Історія держави і права» та розрахована на вступників – бакалаврів, що отримали цей ступінь не за спеціальністю «Право», але бажають поступити на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю «Право» та «Міжнародне право».

Тема 1. Вступ. Предмет, методологія і завдання історико-правової науки про державу і право

Історія держави і права як юридична дисципліна, її мета і завдання вивчення. Предмет та об'єкт науки " Історія держави і права " та її місце в системі юридичних наук. Особливості історичного та порівняльного методів дослідження.

Огляд джерел та літератури з історії держави та права. Концепції походження та еволюції держави і права. Суть «цивілізаційного підходу» в розвитку людського суспільства.

Розклад родоплемінного ладу та генезис надобщинних структур і створення протодержав. Розшарування у первісному суспільстві і виникнення соціальної нерівності. Формування держави і права.

Тема 2. Особливості формування держави у країнах Стародавнього Сходу

Виникнення держави в країнах Стародавнього Сходу. Утворення держави в Єгипті. Періодизація Стародавньої єгипетської держави. Еволюція суспільного ладу. Міста-держави Месопотамії. Стародавній Вавилон. Династії Шань-Інь та Чжоу в Стародавньому Китаї. Утворення імперії Маур'їв в Індії. Давньосхідна община. Соціальна структура населення. Правове становище рабів. Дискусія про азіатський спосіб виробництва.

Державний лад, форми правління в країнах Стародавнього Сходу. Поняття східної деспотії, її основні елементи. Державний устрій і врядування, суд і судочинство у Вавилоні. Особливості суспільного та державного ладу в Індії. Суспільний та державний лад Стародавніх Індії та Китаю.

Тема 3. Первісне (додержавне) право. Порівняльне право Стародавніх Вавилону, Єгипту, Індії, Китаю

Основні закономірності виникнення та розвитку давньосхідного права. Зв'язок релігії з правом. Конфуціанство і легізм Стародавнього Китаю. Джерела права: Закони царя Хаммурапі: історія створення, структура, основні інститути і норми. Закони Ману: майнові та шлюбно-сімейні відносини.

Влада і закон у трактаті Артхашастра. Правове регулювання договірних відносин. Особливості договору позики в Індії та Вавилоні. Порівняльний аналіз шлюбно-сімейного права. Переважно карний характер стародавньосхідного законодавства. Система злочинів і покарань. Організація суду і особливості судового процесу.

Тема 4. Виникнення європейської державно-правової традиції. Держава і право Стародавньої Греції

Передумови виникнення і загальна характеристика європейської державно-правової культури. Утворення Афіньської держави. Реформи Тезея в Афінах.

Синоїкізм. Реформи Солона і Клісфена. Демократизація державного ладу Стародавньої Греції у V ст. до н.е. Правове становище різних груп населення в Афінах. Античне рабство. Афінська демократична республіка.

Центральні органи афінської держави: народні збори, рада п'ятисот, гелієя, ареопаг. Державні посади і порядок їх заміщення. Афінська армія. Організація судової влади. Занепад стародавньогрецької демократії.

Джерела афінського права. Закони Драконта і Солона. Звичаєве право і закон. Власність і обмеження в розпорядженні нею. Право зобов'язань. Шлюбно-сімейне право. Злочини і покарання.

Тема 5. Держава і право Стародавнього Риму

Виникнення та періодизація історії Римської держави. Царський період в історії Риму. Боротьба патриціїв та плебеїв. Реформа Сервія Туллія. Встановлення аристократичної республіки.

Державний лад Риму в період Республіки. Види народних зборів, сенат, магістратура. Передумови переходу від республіки до імперії. Диктатура Сулли. Державний лад Риму в період принципату і домінації. Роль армії та чиновництва в політичній системі. Управління провінціями. Римська поліція. Судоустрій. Поділ імперії на Західну і Східну. Падіння Західної Римської імперії.

Основні етапи в розвитку римського права: найдавніший, класичний і посткласичний періоди. Джерела права. Квіритське (цивільне) право. Закони

XII таблиць. Едикти магістратів. Преторське право. "Право народів". Імператорські конституції. Роль римських юристів у правотворенні. Систематизація і кодифікація Римського права візантійським імператором Юстиніаном.

Тема 6. Історія держави і права Франції у середньовіччя та в новий час

Розклад первіснообщинного ладу і формування феодалних відносин у племен Західної Європи. Особливості виникнення держави у франків. Держава франків при Меровінгах і Каролінгах. Формування феодалних відносин. Форми селянської залежності. Феодална ієрархія. Сутність сюзеренітету-васалітету.

Верденський договір 843 р. і утворення феодалної держави у Франції. Державний лад Франції. Королівська влада і центральні органи управління. Адміністративні та судові права феодалів, боротьба королівської влади за централізацію держави. Реформи Людовика IX.

Станово-представницька монархія. Зміни в суспільному ладі. Формування трьох основних станів: духовенства, дворянства і городян. Політичне об'єднання Франції. Посилення королівської влади. Генеральні штати, їх структура, компетенція.

Класичний абсолютизм Франції. Реформи кардинала Ришельє. Необмежений характер королівської влади. Створення бюрократичного апарату. Місцеве управління. Основні риси феодалного права в країнах Західної Європи. Джерела феодалного права. Салічна Правда. Французькі збірники кутюмів. Великий березневий ордонанс 1357 р.

Буржуазна революція 1789-1794 рр. у Франції. Установчі збори. Декларація прав людини і громадянина 1789 року. Конституція 1791р. Жирондистська республіка. Диктатура якобінців. Соціально-економічні заходи якобінців.

Переворот 18 брюмера (1799р.) Наполеона Бонапарта. Конституція 1799р. Консулат. Імперія Наполеона I. Створення централізованого бюрократичного апарату. Реставрація Бурбонів. Хартія 1814р. Липнева революція і Хартія 1830р. Революція 1848р. і проголошення (Другої) республіки. Конституція 1848р. Державний переворот Луї Бонапарта (1851р.) і Конституція 1852р. Державний лад Другої імперії.

Тема 7. Республіканська традиція і формування сучасної держави і права Франції

Виникнення Третьої республіки у Франції. Конституційні закони 1875р.

Третя республіка у Франції після першої світової війни. Державний механізм Третьої республіки.

Багатопартійність. Лівий блок і Національний блок. Робітничі партії. Фашистські організації. Народний фронт 1934-1938 рр.

Франція у другій світовій війні. Кінець Третьої республіки. Конституція 1946 р. Четверта республіка у Франції.

Військовий заколот 1958 р. в Алжирі. Уряд генерала де Голля. Утворення П'ятої республіки. Конституція 1958 р.

Розвиток права. Перші кодифікації французького права та їх вплив на сучасне законодавство Франції Цивільний кодекс Наполеона 1804р. Торговельний кодекс Франції 1807р. Кримінальний кодекс Франції 1810р. Основні зміни в галузях права після Другої світової війни. Судоустрій та судочинство. Новий кримінальний кодекс Франції 1994 р.

Тема 8. Виникнення та розвиток держави і права Німеччини у X-XIX ст.

Верденський договір 843 р. і утворення феодальної держави в Німеччині. Утворення "Священної Римської імперії". Політична децентралізація Німеччини. "Золота булла" 1356 р. та її реакційна роль. Князівський абсолютизм в Німеччині. Піднесення курфюрстів Джерела феодального права. Саксонське і Швабське зеркала в Німеччині. Розвиток королівського законодавства. "Кароліна" 1532 р. в Німеччині. Розвиток міського права. Магдебурське право.

Німеччина у XIX ст. Особливості її розвитку у першій половині XIX ст.

Буржуазна революція 1848-1849р.р. в Німеччині, її причини і передумови. Революційні виступи в Австрії та Пруссії. Пруська конституція 1850 р. Об'єднання Німеччини через Пруську монархію. Створення Німецької імперії. Імперська Конституція 1871р. Панування Пруссії в Німецькій імперії. Джерела та основні риси права Німеччини. Цивільне уложення Німецької імперії 1896р. та його вплив на цивільне законодавство інших країн.

Тема 9. Держава і право Німеччини новітнього періоду

Революція 1918 р. в Німеччині та її наслідки. Веймарська Конституція 1919 р. Система органів влади і управління в період Веймарської республіки (1919-1933).

Націонал-соціалістична німецька робітничка партія та її програма. Прихід фашистів до влади. Руйнування державно-правових установ Веймарської республіки. Механізм фашистської диктатури. Фюрер. Рейхстаг, імперська канцелярія. Ліквідація автономії земель. Збройні сили. Агресивна зовнішня політика.

Каральні органи фашистської диктатури: СА, СС, СД, Гестапо, поліція, концентраційні табори. Закон “Про захист народу і держави” 1933р. Боротьба з політичними противниками.

Поразка фашистської Німеччини у другій світовій війні. Потсдамські угоди. Окупаційний Статут. Політика розколу країни: Бізонія і Тризонія.

Утворення ФРН. Основні риси Боннської конституції 1949р. Еволюція політичного режиму.

Утворення єдиної німецької держави в жовтні 1990р. Державний устрій Німеччини.

Тема 10. Історія держави і права Англії у середні віки та на початку нового часу

Виникнення держави в англосаксів. Ранньофеодальна монархія в Англії. Нормандське завоювання 1066р. Англії та його значення для подальшого суспільного і політичного розвитку країни. Реформи Генріха II. Посилення королівської влади в Англії.

Велика хартія вольностей 1215 р. в Англії. Виникнення парламенту і суду присяжних. Незавершений характер абсолютизму в Англії. Взаємовідносини короля і парламенту. Таємна рада та Зоряна палата. Місцеве самоврядування.

Особливості феодального права Англії. “Загальне право” і “право справедливості”. Статутне право. Феодальна поземельна власність. Майорат. Вестмінстерські статuti. Класифікація злочинів згідно з англійським правом.

Причини і передумови буржуазних революцій. Основні завдання і рушійні сили буржуазних революцій.

Буржуазна революція 1640-1658 рр. в Англії, її особливості та основні етапи. Політичні течії в революції. Довгий парламент. Проголошення республіки. Протекторат Кромвеля. “Знаряддя управління” 1653 р. Система органів влади і управління за часів протекторату. Військова диктатура Кромвеля.

Тема 11. Держава і право Англії у кінці XVII - XX століттях

Реставрація монархії. Habeas Corpus Act. 1679р. “Славетна революція” 1688р. Білль про права 1689р. Акт про престолонаслідування 1701р. Виникнення Кабінету міністрів. Розвиток державного ладу Англії XVIII ст.

Виборчі реформи 1832р., 1867р. та 1885 року. Англо-саксонська система права. Вплив англійського права на правові системи сучасності.

Розвиток британської двопартійної системи. Консерватори і ліберали. Посилення лейбористської партії.

Еволюція державного ладу. Акт про парламент 1911 р. Реформа парламенту 1949 р. Виборчі реформи 1918 р. і 1928 р. Акт про народне представництво 1948р.

Корона. Посилення ролі кабінету. Лейбористські уряди. Поліцейські та судові органи. Обмеження місцевого самоврядування.

Британська колоніальна імперія після першої світової війни. Вестмінстерський статут 1931 р.

Тема 12. Формування та розвиток держави і права Сполучених Штатів Америки

Виникнення США. Революція 1775-1777 рр. у Північній Америці. Початок війни англійських колоній за незалежність. Декларація незалежності Сполучених Штатів Америки 1776р. Статті конфедерації і вічного союзу 1781р. Розробка і прийняття Конституції США 1787 р. Білль про права 1791 р..

Економічний і політичний розвиток США в першій половині XIX ст. Міссурійські компроміси 1820 та 1850 рр.

Громадянська війна 1861-1865 рр. Правові акти уряду А.Лінкольна: Гомстед-акт 1862 р. і Прокламація про звільнення рабів. Перемога Півночі. “Реконструкція” Півдня. Еволюція державного ладу США. XIII-XV поправки до Конституції США. Зростання централізації. Посилення ролі Верховного Суду США.

Основні зміни в державному ладі США у XX ст. “Новий курс” президента Рузвельта. Двопартійна система США. Демократи і республіканці.

Централізація влади. Демократизація виборчого права. XIX, XXIV і XXVI поправки до Конституції. Закон про виборчі права 1965 р. Президент. Апарат Білого дому. Мілітаризація державного апарату. Пентагон і ЦРУ. ФБР. Верховний Суд США.

Тема 13. Древньоруська держава та право (VI – XIV ст.)

Утворення і розвиток давньоруської держави, та теорії її походження. Суспільний лад. Князі. Бояри. Духовенство. Міське населення. Купці і ремісники.

Державний лад. Характерні риси ранньофеодальної монархії. Центральні органи влади та управління: великий князь, рада при великому князі, віче, з'їзди князів. Місцеві органи управління: чисельна або десяткова система, двірська-вотчинна система управління. Організація збройних сил. Судові органи.

Право. Джерела давньоруського права: норми звичаєвого права, договори Русі з Візантією, князівське законодавство, церковні статuti, візантійські пам'ятки права. “Руська правда” та основні її редакції.

Основні риси права. Право власності. Зобов'язальне право. Сімейне право. Право спадщини. Поняття та види злочинів. Мета і система покарань. Судочинство.

Галицько-Волинська земля – центр об'єднання земель південно-західної Русі. Суспільно-політичний та правовий устрій Галицько-Волинської держави як спадкоємниці Київської Русі та особливості її розвитку.

Тема 14. Запорозька Січ і Українська держава та її право в роки Визвольної війни(1648-1654рр.)

Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ, її політико-правова організація і роль в історії України.

Причини, антикріпосницький і визвольний характер народної війни (1648-1654рр.). Державна програма Б. Хмельницького. Органи центральної та місцевої влади й управління. Полково-сотенний адміністративно-територіальний устрій. Початок дипломатичних зв'язків Б. Хмельницького з Російською державою. Переяславської

ради від 8 січня 1654 р. Правовий статус України згідно з Березневими статтями 1654 р. та царськими жалуваними грамотами від 27 березня та 12 квітня 1654 р.

Джерела та розвиток права в Україні в ході та після національно-визвольної війни. Рішення загальновійськових рад та рад генеральної старшини. Універсали гетьмана. Польсько-литовські джерела. Збірки магдебурзького права.

Тема 15. Козацько–гетьманська держава і право (середина XVII –XVIII ст.)

Адміністративно-політичне становище України-Гетьманщини у складі Росії. Гетьманські статті. Обмеження автономії України і посилення колонізаторської політики російського царизму. Органи самодержавного управління Україною-Гетьманщиною: Малоросійський приказ 1663 р., Колегія іноземних справ, Сенат, перша Малоросійська колегія (1722 - 1727 рр.), Правління гетьманського уряду (1734 - 1750 рр.). Остаточне скасування гетьманської влади у 1764 р. Встановлення посади генерал-губернатора і відновлення другої Малоросійської колегії (1764 - 1786 рр.). Ліквідація козацьких полків на Слобідській Україні та Лівобережжі (1765 - 1783 рр.), Запорозької Січі та її паланок (1775 р.). Поширення загальноросійської системи управління. Введення у 1782 - 1783 рр. губернського поділу відповідно до російського "Учреждения о губерниях" (1775 р.). Створення Київського, Чернігівського, Новгород-Сіверського, Харківського і Катеринославського намісництв. Заснування Задунайської Січі (1775-1828рр.).

Джерела права. Договірні статті. Акти гетьманської влади. Третій Литовський статут 1588 р. нових редакцій. Збірники магдебурзького права.

Основні риси права. Право власності. Зобов'язальне право. Шлюбно-сімейне право. Право спадщини. Види злочинів і покарань. Процесуальне право.

Тема 16. Відродження української національної держави (УНР, Гетьманат, Директорія)

Перемога Лютневої (1917р.) революції в Росії і початок національно-державного відродження України. Утворення Центральної ради на чолі з М. Грушевським та еволюція її юридичного статусу. Перший універсал Центральної ради від 23 червня 1917 р. Другий універсал Центральної ради 16 липня 1917р. Взаємне визнання Центральної ради і Тимчасового уряду. "Тимчасова інструкція Генеральному секретаріату" Тимчасового уряду від 4 серпня 1917 р.

Ліквідація влади Тимчасового уряду та встановлення більшовицької влади у Петрограді. Третій універсал Центральної ради від 7(20) листопада 1917 р. і проголошення Української Народної Республіки. Четвертий універсал Центральної ради від 9(22) січня 1918р. Проголошення самостійності і незалежності України. Створення нового уряду - Ради Народних Міністрів УНР. Конституція УНР (Статут про державний устрій, права і вольності УНР) від 29 квітня 1918р., її зміст і значення.

Переворот 29 квітня 1918 р. і утворення гетьманської держави. Проголошення П. Скоропадського гетьманом України." Грамота до всього українського народу" та "Закон про тимчасовий державний устрій України" від 29 квітня 1918р., їхній зміст. Загальна характеристика режиму П. Скоропадського.

Створення Директорії, її склад, політико-правова платформа. Створення першого уряду Директорії - Ради Народних Міністрів. Законодавство Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР (січень 1919 р.), його правове оформлення та юридичні наслідки.

Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Організація і структура державного апарату. Центральні органи державної влади і управління. Українська Національна рада. Президент. Державний секретаріат. Місцеві органи державної влади і управління. Об'єднання ЗУНР і УНР в єдиній соборній Українській державі.

Тема 17. Радянська державність і право в Україні (1918-1990 рр.)

Поширення радянської влади в Україну. III Всеукраїнський з'їзд рад. Прийняття 14 березня 1919 р. Конституції УСРР. Створення радянських органів влади та управління. Військовий, господарський і дипломатичний союзи республік. Курс на створення федерації радянських республік. Декларація і договір про утворення СРСР (грудень 1922 р.). Державно-правове становище України за Конституцією СРСР 1924 р. Деформації юридичного та фактичного статусу України у складі СРСР.

Ліквідація у 1925 р. губерній і створення округів. Перехід від чотириступеневої (губернія - повіт - волость - село) до триступеневої (округ - район - село) системи управління. Українізація державного і господарчого апарату УСРР. Утворення у складі радянської України

Розвиток та кодифікація законодавства Радянської України. Посилення ролі централізованого законодавчого регулювання і створення загальносоюзних кодифікаційних актів.

Конституційні зміни радянського устрою. Розроблення і прийняття нових Конституцій СРСР (1936 р.) і УРСР (1937 р). Перебудова державного апарату УРСР на основі Конституції УРСР 1937 р. Подальше зростання централістичних тенденцій в СРСР. Зрошення партійного та адміністративного апарату. Верховна Рада і Раднарком УРСР. Місцеві ради депутатів трудящих. Посилення кримінальної репресії. Масові репресії на Україні.

Перебудова державного апарату УРСР на воєнний лад. Надзвичайні органи влади та управління. ДКО. Уповноважені ДКО. Діяльність місцевих органів державної влади і управління в період війни. Право України в умовах війни.

Україна після Другої світової війни. Державне будівництво. Ліквідація надзвичайних державно-правових інституцій в УРСР. Поступове відновлення конституційних форм суспільно-політичного життя. Перетворення РНК УРСР у Раду Міністрів УРСР і наркоматів УРСР - у міністерства. Посилення централізованої бюрократичної системи управління державою.

Зміни в радянському законодавстві. Початок нової кодифікації загальносоюзного і республіканського законодавства. Основи законодавства СРСР і союзних республік та їх вплив на розвиток права УРСР. Цивільне право. Цивільний та Цивільно-процесуальний кодекси 1963 р. Кримінальне право. Кримінальне судочинство. Кримінальний та процесуальний кодекси 1960 р.

Декларативність положень Конституції СРСР 1977 р. про правовий статус союзної республіки як суверенної держави. Розробка та прийняття Конституції УРСР 1978 р., її зміст і значення.

Зміни внутрішньої та зовнішньої політики, які були проголошені М. Горбачовим. Поворот народного господарства до ринкових відносин. Курс на демократизацію, гласність. Громадські організації: партії, рухи, профспілки, товариства. Конституційні зміни в період перебудови: з'їзди народних депутатів, введення президентства, соціалістичний парламентаризм, реформа державного апарату, створення органів конституційного контролю.

Реконструювання державного апарату УРСР. Закон УРСР від 27 жовтня 1989 р. "Про зміни і доповнення Конституції (Основного закону) УРСР". Демократизація виборчої системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад народних депутатів (березень 1990 р.). Прийняття 16 липня 1990 р. Декларації про державний суверенітет України. Зміни у політичній системі республіки: зміна статті Конституції про принципи демократичного централізму, скасування статті про керівну і спрямовуючу роль КПРС у суспільному та державному житті. Заміна посади голови Ради Міністрів на посаду Прем'єр-міністра, а Ради Міністрів - на Кабінет Міністрів - уряд України. Заснування поста Президента УРСР. Закони від 5 липня 1991 р. "Про Президента УРСР", "Про вибори Президента УРСР".

Тема 18. Розбудова та розвиток сучасної Української держави і права

Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991) р. Народний та державний суверенітет. Всеукраїнський референдум і вибори Президента 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР як федеративної держави. Угода про створення СНД. Прийняття Конституції України 28 червня 1996 р. Структура, основні положення і значення Основного Закону держави.

Верховна Рада України. Президент України. Кабінет Міністрів України та інші органи виконавчої влади. Місцеві державні адміністрації. Місцеве самоврядування. Прокуратура. Правосуддя. Конституційний суд України.

Правова система. Закон України "Про правонаступництво України" від 12 вересня 1991 р. Реформування усіх галузей права. Цивільне законодавство. Закони України: «Про підприємництво» (07.02.1991), «Про власність» (07.02.1991), «Про господарчі товариства» (25.06.1991), «Про систему оподаткування» (02.02.1994), «Про оренду землі» (06.10.1998), «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» (01.06.2000), «Про державну підтримку малого підприємництва» (19.10.2000), «Про захист економічної конкуренції» (11.01.2001), «Про банки і банківську діяльність» (17.01.2002). Господарський кодекс України (16.01.2003), Цивільний кодекс України (16.01.2003), Цивільний процесуальний кодекс України (18.03.2004). Земельний кодекс України (25.10.2001). Сімейний кодекс України (10.01.2002). Кримінальний кодекс України (05.04.2001). Кримінально-виконавчий кодекс (11.07.2003).

Зміни і доповнення, внесені законами України №2222-IV від 08.12.2004, №2952-VI від 01.02.2011, №586- VII від 19.09.2013, визнано такими, що є чинними на території України. Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016р., який набув чинності 30.09.2016року.

Тема 19. Арабський Халіфат і система мусульманського права

Арабський халіфат: історія виникнення та організація державної влади. Вплив ісламу на політичне і державне врядування. Судова система.

Особливості становлення і розвитку мусульманського права, зв'язок релігії та права. Джерела мусульманського права. Коран. Сунна. Іджма. Право власності. Договір. Шлюбно-сімейне право. Злочини і покарання.

Основні школи мусульманського правознавства. Пристосування мусульманського права до сучасного світу. Право сучасних мусульманських країн. Мусульманське право як частина правової системи. Основні тенденції в праві мусульманських країн ХІХ – ХХІ століть: «вестернізація» права, кодифікація, занепад традиційних судів.

Тема 20. Виникнення та розвиток держави і права Японії

Виникнення державності в Японії. Епоха сьогуната. Передумови революції в Японії. Революція Мейозі та початок революційних перетворень в Японії. Буржуазні реформи 70-80 рр. ХІХ ст. Зміни в політичній системі Японії. Виникнення політичних партій. Конституція 1889 р. Особливості формування японського права.

Особливості розвитку Японської державності після Першої світової війни.

Механізм фашистської диктатури в Японії. Конституція Японії 1946 р. та розвиток японської державності у повоєнний період.

Тема 21. Виникнення та розвиток незалежних держав у Центральній Європі, Азії і Африці

Виникнення після Першої світової війни національних держав. Конституційне самовизначення Болгарії. Встановлення авторитарного режиму в Угорщині. Утворення незалежної Польської Республіки. Мала Конституція Польщі 1919 р. Польська Конституція 1921р. Антидемократична Конституція Польщі 1935 р.

Характер і форми революцій середини 40-х рр. ХХ ст. в країнах Центральної і Південно-Східної Європи. Встановлення народно-демократичної влади. Будівництво нового державного апарату. Конституційне законодавство.

Особливості соціально-політичного розвитку європейських країн народної демократії. Деформації економіки та суспільно-політичного ладу. Криза системи “реального соціалізму”. Демократичні революції 1989-1990 рр. і демонтаж адміністративно-бюрократичної системи управління.

Криза колоніальної системи після Першої світової війни. “Маневри” колонізаторів. Новий підйом національно-визвольної боротьби в колоніях після Другої світової війни. Остаточний розпад колоніальних імперій.

Виникнення і розвиток незалежних держав у країнах Південної та Південно-Східної Азії. Боротьба Індії за незалежність. Конституція 1919 р. і 1935 р. Правові та політичні ідеї гандизму. Акт про незалежність Індії 1947 р. і утворення двох домініонів. Конституція Індії 1949 р. проголошення Республіки Індії 1950 р. Державний лад. Управління штатами.

Проголошення незалежності Індонезії. Конституція 1946 р. Посилення влади президента. Переворот генерала Сухарто в 1965 р. Роль військових.

Національно-визвольні революції у країнах Арабського Сходу. Національна революція в Єгипті. Конституції 1956 р. і 1971 р. Боротьба за національну незалежність Сирії. Національно-визвольна війна в Алжирі.

Боротьба за незалежність в колоніях тропічної Африки. Зростання національно-визвольного і демократичного руху в Латинській Америці. Виникнення і крах авторитарних режимів.

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань на вступному випробуванні з базової підготовки для здобуття освітнього ступеня магістра на основі бакалавра, магістра та освітньо–кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю

1. Загальні положення

- Мета випробування з базової підготовки – оцінити відповідність знань, умінь та навичок згідно з вимогами програми вступного випробування з базової підготовки.

2. Структура екзаменаційного білета

- Екзаменаційний білет з базової підготовки складається з 20-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання

- Рівень знань оцінюється за 200-баловою шкалою.
- Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 10 балів, а неправильна – у 0 балів.

Особи, які отримали менше 100 балів до складання фахового вступного випробувань не допускаються.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2004. – 672с.*
2. *Глиняний В.П. Історія держави і права зарубіжних країн: навч. посібник. – К.: Істина, 2005. – 767с.*
3. *Іванов В.М. Історія держави і права України: підручник / В.М.Іванов. – К.: КУП НАНУ, 2013. – 892с.*
4. *Історія держави і права України. Академічний курс: підручник: у 2-х т. / за ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина. – К.: Ін Юре, 2000. – Т. 1. – 648с.*
5. *Історія держави і права України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / за ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина. – К.: Ін Юре, 2000. – Т. 2. – 580с.*
6. *Орленко В.І., Орленко В.В. Історія держави і права України : навч. посіб. – К.: КНТЕУ, 2012. – 488 с.*
7. *Страхов М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. – 2-е вид., перероб та доп. К.: Ін Юре, 2003. – 583с.*
8. *Хома Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн. Навч. посібник. – К.: «Каравела», Львів: «Новий Світ – 2000», «Магнолія плюс», 2003. – 480 с.*

9. *Історія держави і права України: підручник / за ред. А. С. Чайковського. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 512 с.*

10. *Кульчицький В. С. Історія держави і права України : підруч. для студ. вищ.навч. закл. / В.С.Кульчицький, Б.Й.Тищик. – К.: Ін Юре, 2008. – 624 с.*

Інтернет-ресурси

11. Історія держави і права України – Музиченко П.П.
[http://pidruchniki.ws/17390617/pravo/istoriya_derzhavi_i_prava_ukrayini - muzichenko_pp](http://pidruchniki.ws/17390617/pravo/istoriya_derzhavi_i_prava_ukrayini_-_muzichenko_pp)

12. Історія держави і права України - Терлюк І.Я.
[http://pidruchniki.ws/1584072045407/pravo/istoriya_derzhavi_i_prava_ukrayini - terlyuk_iya](http://pidruchniki.ws/1584072045407/pravo/istoriya_derzhavi_i_prava_ukrayini_-_terlyuk_iya)

13. Тацій В. Я. Історія держави і права України [Електронний ресурс] / В. Я. Тацій, А. Й. Рогожин, В. Д. Гончаренко. conf-cv.at.ua>forum/78-836-1

14. Історія Української Конституції zhytomyr-rda.gov.ua> news/Rayon/Istoriya.